

LIKVIDACE KŘÍDLATKY NA BENEŠOVSKU A OSVĚTOVÁ ČINNOST SPOJENÁ S TÍMTO DRUHEM

Sdružení obcí Benešovska získalo dotaci z Evropského fondu pro regionální rozvoj z Operačního programu životního prostředí 2014-2020, jejímž poskytovatelem je Ministerstvo životního prostředí na projekt „Likvidace křídlatky na Benešovsku a osvětová činnost spojená s tímto invazivním druhem“. Likvidace Křídlatky byla provedena dle monitoringu na území Sdružení obcí Benešovska: Dobrná, Malá Veleň, Benešov nad Ploučnicí, Dolní a Horní Habartice, Františkov nad Ploučnicí, Starý Šachov, Heřmanov, Valkeřice, Merboltice, Verneřice a Markvartice.

Křídlatky se v České republice řadí mezi invazní rostliny, které se nekontrolovatelně šíří mimo svůj původní areál rozšíření a vytlačují domácí druhy rostlin. Pocházejí z mírného pásma východní Asie a k nám byly v 19. a 20. století zavlečeny převážně jako sazenice pro zahradnické využití. Křídlatky sice nepředstavují zdravotní riziko pro člověka, jako třeba bolševník, ale masivně napadají krajinu, kde rostou. Nebezpečí křídlatky spočívá nejen v jejich dobré regenerační schopnosti, ale jsou taky silným konkurentem místním druhům flóry a následně i fauny, které při svých invazích vytlačují. Zvyšují také náchylnost území k erozi a mohou činit potíže při protipovodňových opatřeních. Veškeré hospodářské využití zasažené půdy je velmi problematické. Likvidace křídlatky na území Sdružení obcí Benešovska proběhla v časovém rozmezí 3 let: zahájení projektu 6. 7. 2021 a ukončení projektu 30. 6. 2023.

Realizace projektu proběhla formou postřiků Roundup Biaktiv a Roundup Klasic, který by měl být vůči živočichům, ale i celkově vůči prostředí šetrnější než podobné přípravky. Při sebelepší realizaci se však u křídlatky nikdy nepodaří zlikvidovat všechno, snad s výjimkou malých a přehledných území. Z uvedeného vyplývá, že i po ukončení projektu je nutné provádět monitoring, jak obecních tak soukromých pozemků, případného výskytu tohoto invazivního druhu a zahájit následnou likvidaci. Část ploch, z nichž se podaří vytlačit křídlatku, osídlí pravděpodobně jiné nepůvodní druhy. Většina těchto druhů však není zdaleka tak nebezpečná a z pohledu ochrany přírody nemění tak výrazně podmínky samotného biotopu a příroda si s nimi nějak poradí.

METODY LIKVIDACE KŘÍDLATKY

Chemické metody likvidace křídlatek

Mezi chemické metody řadíme **plošný a bodový postřik**, v citlivých lokalitách **injektáž nebo nátěr stonků herbicidem**. Vhodný herbicid je třeba vybírat nejen s ohledem na ekonomickou stránku, ale i na možná omezení zákony a předpisy, a to zejména v blízkosti vodních ploch a toků a v chráněných územích. Dále je třeba znát jeho možný vliv na ostatní organismy (vodní rostliny a živočichy), životní prostředí a lidské zdraví. Vhodné je využití selektivních herbicidů, které nemají negativní účinky na klíčící trávy a jimi ošetřené pozemky tak rychle zarůstají, což je vhodné doplnit výsadbou původních dřevin. V případě použití totálních herbicidů je vhodné provést došetí ošetřených ploch vhodnou travní směsí a rovněž dosadit vhodné dřeviny.

Postřik je prováděn buď během vegetační sezóny (tzv. jarní postřik), nebo no jejím konci (tzv. podzimní postřik). Správně provedený podzimní postřik je považován za efektivnější, jelikož se rostliny chystají na překonání zimního období a stahují látky z nadzemních částí do kořenového systému a tím pádem lépe transportují do kořenové části i samotný herbicid, který ji zahubí. Zásah je v obou variantách opakován v případě přežití zbývajících rostlin. Zvýšenou opatrnost je třeba věnovat okolí vodních toků a nádrží, ale také v intravilánech obcí, aby nedocházelo k poškozování veřejné a soukromé zeleně. Alternativní chemickou metodou je **injektáž/nátěr stonků**, která je vhodná v okolí vodních zdrojů a v jejich ochranných pásmech, neboť je velmi šetrná k okolní vegetaci a minimalizuje zasažení okolí úniky herbicidu do vody a do půdy.

Mechanické metody likvidace křídlatek

Jejich použití je nutné všude tam, kde z důvodu ochrany vod, zón CHKO nebo jiných omezení ochrany přírody není možné použití chemických přípravků. Mezi mechanické metody likvidace se řadí především **sečení** a **vykopávání** (vyrývání) rostlin.

Sečení je účinný způsob likvidace pouze v případě, že je prováděno dlouhodobě a opakovaně. Sečení lze provádět křovinořezy, kosou, či mačetou a to vždy co nejnižší u země. První sečení je realizováno do konce května, kdy nejsou výhony ještě zcela vyvinuty. Frekvence dalších sečí závisí na dalším růstu rostlin, vždy by však rostliny měly být sekány při dosažení výšky cca 40 cm, v praxi se jedná o 1x měsíčně, tj. 4-6 sečí ročně. Oproti sečení je **vykopávání** úspěšné pouze v počátečním stádiu výskytu křídlatek nebo při výskytu jednotlivých rostlin. Metoda je velmi pracná, jelikož musí být vykopány celé rostliny včetně oddenků (tzv. rhizomů), které mohou být ovšem zakořeněny až do hloubky 2 m. Vykopávání se proto používá pouze v případě malých výskytů, nebo v citlivých lokalitách. Při vykopávání je nutné dbát zvýšené opatrnosti a zabránit přenosu vykopaných oddenků, čímž by jinak došlo k rozšíření křídlatky do dalších lokalit. Vytrhaná a vykopaná biomasa se po zásahu usuší a spálí na vhodných místech. Po posledním zásahu v sezóně (na podzim) je vhodné ošetřit lokalitu vysetím travní směsí.